MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

MAIȘTRI, ANTRENORI (TOATE SPECIALITĂȚILE)

DISCIPLINA DE EXAMEN:
PEDAGOGIE ȘI ELEMENTE DE PSIHOLOGIE ȘCOLARĂ

2015

A. Prezentare generală; concepţie şi competenţe fundamentale ale domeniului de specializare

Prezenta programă reprezintă baza necesară pentru evaluarea/ testarea concepţiei, cunoaşterii, înţelegerii şi interpretării principalelor roluri profesionale ale funcţiei şi carierei didactice în învăţământul românesc, în temeiul cărora sunt proiectate, aplicate şi inovate structurile şi unităţile de competenţe corespunzătoare statutului socio-profesional asumat/jucat de cadrul didactic.

Particularizând la domeniul profesional pe care îl avem în vedere, vom socoti drept centrale următoarele categorii de competenţe :

(1) pedagogice - vizând abilităţile:

- cunoaşterea, înţelegerea şi de utilizarea operaţională adecvată a conceptelor pedagogice şi psiho-pedagogice;
- de explicare şi de interpretare a ideilor, a concepţiilor, a modelelor, a teoriilor şi a paradigmelor în domeniu;
- de a proiecta, conduce şi evalua procesul de instruire, în armonie cu procesele de cunoaştere, asistare şi intervenţie specializată a dezvoltării personalităţii elevilor;
- de a alege metodele in funcţie de stilul de invatare a elevului si in raport de obiectivele stabilte:;
- de a oprea cu diferite strategii pentru a satisface trebuintele de formare profesionala tehnica si vocationala;
- de a stabili locul si rolul educatiei si invatamantului profesional-tehnic - si vocational in societatea contemporana;
- de a proiecta si aplica documentele curriculare spercifice domeniului in functie de obiectivele stabilite;
- de a elabora si utiliza metode si tehnici de evaluare adecvate invatamantului profesional-tehnic - si vocational;
- de a utiliza strategiile, metodologia si mijloacele didactice in functie de stilul de invatare si domeniul de pregatire profesionala;
- de a stapani diferite modele de predare , de asigurare a situatiilor de invatare si de evaluare;

(2) psiho-pedagogice -exprimând capacitatile:

- de tip practic - aplicativ şi de transfer, verificabile în
- proiectarea, conducerea şi evaluarea activităţilor de învăţare, în utilizarea unor metode, tehnici şi instrumente coerente de autocunoaştere şi de reflexivitate profesională;
- de gândire critică şi evaluativ-constructivă a unor
- proiecte, procese şi fenomene prezente în teoria şi în practica educaţională, în rezolvarea de probleme în domeniul de studii
- de cunoaştere şi consiliere a elevilor, luarea în considerare a diferenţelor în învăţare, abordarea diferenţiata a acestora, adaptarea şi tratarea elevilor cu cerinţe educative speciale (copii cu dizabilităţi), precum şi a celor dotaţi;
- de a intelege si intrepreta evolutia personalitatii elevului preadolescent si adolescent, precum si de a valorifica structurile de personalitate in prodcesul instructiv-educativ:
- de a promova motivatiile, interesele de cunoastere si curiozitatea elevilor pentru domeniul tehnic;
- de a realixza opreationalizarea obiectivelor in functie de capacitatile elevilor;
- de a utiliza diferite instrumente pentru elevii cu CES.

(3) psiho-sociale - reflectate în capacităţile:

- de proiectare a strategiilor de stimulare, control şi monitorizare a interacţiunilor sociale cu elevii şi cu grupurile şcolare;
- de a coopera cu alti profesori in realizarea unor proiecte de interes comun;
- de a forma deprinderi practice-tehnice-vocationale, de astimula interesele pentru domeniu si de a dezvolta aptitudinile specifice;
- de a crea oportunitati de feed-back a elevilor in procesul de instruire

(4) manageriale - obiectivate în:

- stăpânirea proceselor de planificare, de organizare şi de conducere a clasei de elevi/ grupurilor de copii, elevi, tineri şi adulţi, se stimulare a relaţiilor interpersonale pozitive;
- capacitati orgaizatorice pentru a crea un mediu instructiv placut si eficient prin amenajarea si asigurarea functionalitatii cabinetelor si laboratoarelor;
- abilitati de planificare, organizare si de conducere a grupurilor de elevi;
- capacitatea de a stimula relatii interpersonale pozitive;

- capacitatea de a favoriza stabilirea unor relatii cu carac tet interpersonal intre elevi si intyre elevi si profesori in spiritul deontologiei pedagogice.

(5) instituţionale - exprimate în abilitati:

- de participare la proiectele de dezvoltare instituţională, la iniţierea şi promovarea inovaţiilor; în angajarea unor relaţii de parteneriat socio-educaţional cu familia, cu alte instituţii şi organizaţii care au responsabilităţi educaţionale;
- de comunicare cu comunitatea locala si de elaborare a unor proiecte de parteneriat;
- de initiere si promovare a inovatiilor si spiritului de creativitate tehnica;
- de stabilire a rolului invatamantului profesional si tehnic in ansamblul sistemului de invatamant si a relatiilor in sistem;
- de a percepe dimensiunea europeana a procesului de invatamnt si in mod particular a invatamantului tehnica=profesional si vocational.

(6) managementul carierei - implicând:

- competenţe privind educaţia imaginativă şi domeniul
- strategiilor specifice stimulării conduitei creativ-inovative în aria de referinţă a profesiei didactice.
- participarea la propria dezvoltare profesională, la promovarea abilităţilor reflective, la afirmarea unui stil propriu de instruire şi de viaţă profesională;
- asigurarea suportului educaţional pentru orientarea in cariera;
- promovarea abilitatii reflexive, afirmarea unui stil propriu de instruire si de viata personala.

Acestor competenţe li se asociază un registru bogat de **valori, atitudini şi conduite** specifice profesiei didactice, care, de asemenea, constituie obiect al evaluării profesionale. Integrate în registrul de scopuri, obiective şi ţinte acest registru de valori, atitudini şi conduite cuprinde explicit:

- cultivarea unui mediu şcolar centrat pe valori şi pe relaţii democratice;
- promovarea unui sistem de valori culturale, morale şi civice, în concordanţă cu idealul educaţional;
- crearea unui climat socio-afectiv securizant, în clasa de elevi şi în spaţiul educaţional non-formal;
- încrederea în puterea educaţiei, in capacitatea de formare si dezvoltare a individului.

Teme pentru studiul individul, cursuri, semionarii si aplicaţii

I. Educaţia, învăţământul şi societatea cunoaşterii în sec XXI.

Inovaţie si reforma in invatamantul profesional-tehnic si vocational.

- Problematica socotatii contemporane si impactul ei asuprta educaţiei.
- Dinamica educaţiei de baza/ educaţiei permanente/auto educaţiei.
- Reforma si postreforma in invatamantul romanesc. Abordari specifice invatamantului profesional-tehnic si vocational.
- Managementul schimbarilor in educatie si invatamant in spatiul educatiei europerne.

II. Sisetmul de invatamant si educatie: proiectae, orgaizare si functionare

- Aspecte legislative, srtuctura, retea, dezvoltari institutionale si conexiuni funcţionale
- Prioritati ale reformei in invatamantul profesional-tehnic si vocational.

III. Educaţia - factot al devenirii personalităţii umane

- Delimitări conceptuale.
- Dimensiuni ale educaţiei si interacţiunea acestora.
- Forme ale educaţiei (formale, nonfoemale informale)
- Autoeducatia si educaţia permanenta

IV. Educabilitatea - abordări contemporane

- Delimitări conceptuale.
- Medii educaţionale si factori ai dezvoltarii personalitatii (ereditatea, factori epigenetici, ,mediul, educatia si sinele)

V. Structura si dinamica personalitatii

- Conceptul de personalitatate
- Structura personalitatii
- Caracteristici ale dezvoltarii psihofizice a elevilor preadolesacenti si adolescenţi
- Metode si tehnici de cunoastere a personalitatii elevilor

VI. Teoria si metodologhie curriculului şcolar

- Analiza conceptelor: curriculului, arie curricuara, cilcu curricular, contunutl invatamantului
- Tipuri de curriculului: plan-cadru de invatamant, programe scolare, manuale, materiale-suport: Metodologia aplicarii lor.

VII. Procesul de invatamant

- Analiza conceptuala
- Abordarea sistemica si funcţionala
- Orientări contemporane in teoria si practica predării
- Comunicarea didactica si eficientizarea acesteia
- Invatarea scolara: concept, forma, stiluri de invatare, conditii interne si externe si indicatori de eficienta
- Specificul invatarii la preadolescentii si adolescentii din invatamantul profesional tehnic si vocational
- Specificul formarii deprnderilor si aptitudinilor tehnice la elevi (definitia si caracterizarea deprnderilor, procesul formarii — rolul exercitiului, transferul si interferenta deprnderilor, priceperi si obisnuinte; rolul deprnderilor tehnice in pregatirea in profil larg si educarea creativitatii)

  Definirea si caracterizarea aptitudinilor. Formarea si dezvoltarea aptitudinilor tehnice la elevi. Rolul motivatiei in dezvoltarea aptitudinilor tehnice.

VIII. Strategii didactice

- Delimitări conceptuale.
- Rolul integrator al atrategiei didactice. Relatii intre obiective, continuturi si strategii in instruirea practica
- Sistemul metodelor de instruire. Clasificare si caracteristici ale principalelor grupe de metode. Descrierea principaleor metode de instruire practica
- Mijloace dicatice si suprturi tehnice de instruire: rol, functii, valente formativ- educative specifice
- Instruirea asistata de calculator

IX. Forme si moduri de organizare a activitatii didactice

- Concept, tipologie, variante
- Caracteristicile activitatii de instruier practica
- Organizarea frontala si pe grupe de elevi
- Organizarea individualizata si diferenţiata a instruirii
- Alte forme de organizare a acititatii de instruire
- Cerinte psihopedagogice ale organizarii si desfasurarii activitatii in laboratoare, ateliere, cabinete, Sali de sport, unitati productive etc.

X. Teoria si practica evaluării educaţionale

- Definirea si analiza conceptului de evaluare.
- Masurarea-aprecierea-decizia. Integrarea evaluării in procesul de invatamant
- Functiile evaluarii: de informare, motivationala, de control, diagnoza, selectie si certificare,prognoza, reglare-autoreglare.
- Forme / tipuri de evaluare a rezultatelor si a progreselor scolare:initiala / predictiva, continua / formativa, finala / sumativa.
- Metode si tehnici de evaluare a rezultatelor si a progreselor scolare (verificari orale, lucrari scrise, lucrari practice, teste de evaluare, proiecte, portofolii, chestionare, observaţia s. a.)
- Aplicatii

XI. Proiectarea instruirii

- Conceptul de proiectare pedagogica. Functiile proiectarii pedagogige: anticipare, orientare, organizare, dirijare, reglare-autoreglare, decizie, inovare.
- Etapele proiectarii pedagogice: definirea obiectivelor si a sistemului de referinta spatio-temporal, determinarea continuturilor, stabilirea strategiei optime de acţiune; stabilirea criteriilor si a instrumentelor de evaluare.
- Niveluri ale proiectarii pedagogice.Finalizarea proiectarii pedagogice:

- proiecte elaborate pe: ciclu, an, semestru, saptamana, ora;

- proiecte elaborate pe: arii curriculare, obiecte de invatamant, unitate didactica, tema, subiecte ale activitatii de instruire practica

• Modele de proiectare a activitatii de instruire practica.

XII. Statutul profesioal al cadrului didactic

• Statut, roluri, competenţe, standarde, formare continuă
• Evaluare,.autoevaluare.
• Calitati ale persona;litatii cadrului didactic
• Deontologia profesiei didactice

XIII. Asistenţa psihopedagogică în şcoală

• Metode şi tehnici de cunoaştere şi caracterizare psihopedagogică a elevilor
• Educaţia sociala
• Cadrul didactic — factor important in educaţia pentru tolrenta si prevenirea manifestaruilor antisoaciale (violenta, droguroi, acloolism etc.)
• Aplicaţii/Studii de caz.

Bibliografie

1. Bocoş, M.(2005). Teoria *şi practica cercetării pedagogice.* Ed. a III — a. Cluj-Napoca : Editura Casa Cărţii de Ştiinţă.
2. Cerghit, I. (2007). *Metode de învăţământ.* .Ed. a IV-a. Iaşi : Polirom.
3. Cerghit, I. (2002). *Sisteme de instruire alternative şi complementare. Structuri, stiluri şi strategii.* Bucureşti: Ed. Aramis.
4. Cerghit, I., Neacşu, I. Negreţ, I., Pânişoară, I.-O.(2001). Prelegeri pedagogice. Iaşi: Polirom.
5. Creţu, C. (2000).*Teoria curriculumului şi conţinuturile educaţiei.* Iaşi: Edit Univ. " AL. I. Cuza" Iaşi.
6. Cristea, S. (1998). *Dicţionar de termeni pedagogici.* Bucureşti: EDP.
7. Cucoş, C. (2002). *Pedagogie.* Ed. a II-a. Iaşi : Polirom.
8. Ezechil, L. (2002). *Comunicarea educaţională în context şcolar.* Bucureşti: EDP.
9. Iucu, R.B. (2000). *Managementul şi gestiunea clasei de elevi. Fundamente teoretico-metodologice.* Iaşi: Polirom.
10. Iucu, R.B. (2004). *Formarea cadrelor didactice. Sisteme, politici, strategii.* Bucureşti: Humanitas educational.
11. Manolescu, M. (2006). *Evaluarea şcolară. Metode , tehnici, instrumente.* Bucureşti :Editura Meteor.
12. Marcu, V. (2007), *Psihopedagogie pentru formarea profesorilor,* Editia a III-a, Editura Universitatii din Oradea.
13. Nicola , I.(2000) . *Tratat de pedagogie.* Bucureşti: EDP.
14. Niculescu, R.M. (2000), *Teoria si managementul curriculumului*, Brasov: Editura Universitatii Transilvania.
15. Panţuru, S. *(2002, Elemente de teoria şi metodologia instruirii.* Braşov: Editura Universităţii " Transilvania", Braşov.
16. Păun, E., Potolea , D. (coord.)(2002). *Pedagogie . Fundiamentări teoretice şi /demersuri aplicative*. Iaşi: Polirom.
17. Pânişoară, I.-O. (2006). *Comunicarea eficientă.* Ed. a III-a. Iaşi : Polirom.
18. Radu I. T. (1999). *Evaluarea în procesul didactic.* Bucureşti: EDP.
19. Stoica, A., Mihail, R. (2006). *Evaluarea educaţională. Inovaţii şi perspective.* Bucureşti: Humanitas Educaţional.
20. Stan, E. (2006). *Managementul clasei..* Bucureşti: Editura Aramis.
21. Vlăsceanu, L., Neculau,A., Miroiu, A., Mărginean, I., Potolea, D. (coord.)(2002). *Şcoala la răscruce. Schimbare şi continuitate în curriculumul învăţământului preuniversitar. Studiu de impact*. Vol. I şi II. Iaşi: Polirom.
22. Voiculescu, F. (2005). *Manual de pedagogie contemporană* Partea I, Cluj- Napoca: Editura Risoprint.